

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1702

av Andreas Carlson (KD)

Stärkning av yrkesprogrammen på gymnasiet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka yrkesprogrammen på gymnasiet genom att införa tvåårig gymnasial utbildning med mer yrkespraktik.

Motivering

Ungdomar som misslyckas med gymnasieskolan är de som får störst problem på arbetsmarknaden. Den gymnasiereform som genomfördes vid mitten av 1990-talet innebar att den teoretiska undervisningen på de praktiskt, yrkesinriktade linjerna ökade. De förlängdes också från två till tre år. Syftet var att öka jämlikheten och rättvisan. Men resultatet blev ökad utslagning. De som har störst svårigheter i skolan går ut med ofullständiga betyg och riskerar därmed att hamna i långtidsarbetslöshet.

Forskning från IFAU pekar på att effekten av att bygga ut de yrkesförberedande utbildningarna med ett år, har ökat utslagningen för dem som är svaga i teoretiska ämnen.

Trots det anför utbildningsutskottet i betänkande 2013/14:UbU11 ”att såväl för högskoleförberedande program som för yrkesprogram är en treårig gymnasieskola i dagens kunskapssamhälle nödvändig för att på bästa sätt förbereda eleverna för högre studier eller yrkesarbete och för att ge dem nödvändiga förutsättningar för att aktivt kunna delta i samhällslivet”.

Det är viktigt att inte göra skillnad på teoretisk och praktik kunskap. För att bättre rusta alla unga för framtiden och dessutom tillsäkra svenska företag arbetskraft är kvaliteten i yrkesförberedande utbildningar avgörande.

Därför föreslår jag att en tvåårig yrkesförberedande utbildning införs, med ett frivilligt tredje år som kan läsas in i efterhand.

Alliansen sjösatte flera viktiga förändringar som rör yrkesutbildningar. Ny yrkesexamen, mer tid för yrkesämnen, yrkesintroduktionsanställningar och gymnasial lärlingsutbildning har införts.

De elever som inte väljer lärlingsspåret på yrkesprogrammet får endast 15 veckors praktik vilket jämfört med övriga länder inom EU är lite för ett yrkesprogram. Jag föreslår därför att minst 25 veckors praktik ska ingå som miniminivå i yrkesprogram. Ett problem är att många skolor redan i dag har svårt att hitta praktikplatser. Elever med utländsk bakgrund har svårast att hitta praktikplats, särskilt pojkar. Detta faktum lyftes fram som ett argument i gymnasieutredningen att inte utöka antalet praktikveckor. Min uppfattning är dock att praktiken är en så viktig väg in på arbetsmarknaden för dem som går yrkesinriktade program att vi bör höja ambitionsnivån och utreda hur vi kan stimulera arbetsgivare att ta emot praktikanter.

Gymnasieutredningen föreslog att de 15 praktikveckorna inte får vara förlagda till skolan. Men skolan kan fortfarande göra undantag och förlägga praktiken på skolan. Forskning visar att kopplingen mellan skola och arbetsliv är avgörande, inte minst för dem som redan har svag anknytning till arbetsmarknaden. Därför är det av största vikt att arbetsplatsförlagt lärande på yrkesprogrammen äger rum på en arbetsplats och att antalet veckor ökar. Det behöver ses över hur företag kan motiveras att ta emot praktikanter, genom någon form av kompensation. En idé skulle kunna vara ett skatteavdrag för att täcka ökade kostnader. Hur detta skulle kunna se ut behöver utredas närmare.

Andreas Carlson (KD)